

Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ.

Εκτέλεση Δημοσίων Συμβάσεων Έργων

**Παρουσίαση άρθρων Ν. 4412/16,
όπως τροποποιήθηκαν με το Ν. 4782/21
και ισχύουν σήμερα**

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΟΓΛΟΥ

Δρ Πολιτικός Μηχανικός

Ιούλιος 2021

Εκτέλεση σύμβασης. Εκπαιδευτικοί Στόχοι

Γνώσεις:

- Να ορίζετε τους γενικούς όρους διαχείρισης της σύμβασης κατά το στάδιο εκτέλεσής της.

Δεξιότητες:

- Να εφαρμόζετε τους ειδικούς κανόνες εκτέλεσης συμβάσεων έργων.

Στάσεις:

- Να απομυθοποιήσετε τις δυσκολίες στην εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων.

Αρκτικόλεξο

- **Α.Α.** : Αναθέτουσα Αρχή
- **Ο.Φ.** : Οικονομικός Φορέας
- **Δ.Υ.** : Διευθύνουσα Υπηρεσία
- **Π.Α.** : Προϊσταμένη Αρχή
- **Κ/Ξ** : Κοινοπραξία
- **Φ.Π.Α.** : Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
- **Α.Π.Ε.** : Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών
- **Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.** : Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών
- **Γ.Σ.Υ.** : Γενική Συγγραφή Υποχρεώσεων
- **Ε.Σ.Υ.** : Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων
- **Τ.Σ.Υ.** : Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων

Αρκτικόλεξο

- **Φ.Δ.Σ.** : Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης
- **ΚΗΜΔΗΣ** : Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων
- **ΕΣΗΔΗΣ** : Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων
- **ΕΑΑΔΗΣΥ** : Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
- **CPV** : Κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις
- **Ε.Ε.Ε.Ε** : Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- **ΕΕΕΣ** : Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης
- **Π.Π.** : Προδικαστική Προσφυγή

Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης

Άρθρο 142 Ν.4412/16 – Άρθρο 61 Ν.4782/21
(από 1-6-2021)

- Στη Γ.Γ.Υ. του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών τηρείται ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης (βαθμονόμιο), στο οποίο εντάσσονται όλες οι τεχνικές εταιρίες που εκτελούν ή αιτούνται την εκτέλεση δημόσιων έργων, το οποίο περιλαμβάνει κριτήρια και βαθμούς ανά κριτήριο.
- Μετά από την έναρξη λειτουργίας του βαθμονόμιου, η εγγραφή σε αυτό αποτελεί υποχρεωτικό κριτήριο σε συμβάσεις που ανατίθενται, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 86 περί πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς στις περιπτώσεις της πλέον συμφέρουσας οικονομικής προσφοράς, βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής.

Κοινοποίηση στον ανάδοχο – Εκπροσώπηση

Άρθρο 143 Ν.4412/16 – Άρθρο 62 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Η επικοινωνία των υπηρεσιών που εκτελούν έργα με τον ανάδοχο συντελείται:
 - με δικαστικό επιμελητή, κατόπιν παραγγελίας του αρμόδιου οργάνου είτε πληρεξουσίου νομικού εκπροσώπου του
 - με ηλεκτρονική αποστολή, σύμφωνα με τον ν. 4727/2020 (Α' 184).
- Η κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και της απόφασης έκπτωσης του άρθρου 160, καθώς και της ειδικής διαταγής του άρθρου 159, γίνεται αποκλειστικά με δικαστικό επιμελητή κατά την περ. α'.
- Για την κοινοποίηση, σύμφωνα με την περ. α' συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό επιδόσεως.

Ημερολόγιο έργου

Άρθρο 146 Ν.4412/16 – Άρθρο 65 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Κατά την εκτέλεση του έργου τηρείται από τον ανάδοχο **ηλεκτρονικό ημερολόγιο σε ελεύθερο λογισμικό ευρείας χρήσης.**
- Το τεχνικό στέλεχος του άρθρου 139, που τηρεί με εντολή του αναδόχου το ημερολόγιο, γνωστοποιείται μετά από την εγκατάσταση του εργοταξίου στη Δ.Υ..
- Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό ιδίως τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 146.
- Το ημερολόγιο του έργου υπογράφεται **με ψηφιακή υπογραφή** από τον τηρούντα αυτό και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στον προϊστάμενο της Δ.Υ. και στον επιβλέποντα του έργου.

Ημερολόγιο έργου

Άρθρο 146 Ν.4412/16 – Άρθρο 65 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Ο επιβλέπων του έργου ελέγχει και διορθώνει το ημερολόγιο, αν απαιτείται, και το υποβάλλει προς έγκριση στον προϊστάμενο της Δ.Υ. εντός 2 εργασίμων ημερών.
- Ο προϊστάμενος της Δ.Υ. ελέγχει τις εγγραφές και δύναται να απορρίψει όσες εξ αυτών κρίνει ως ανακριβείς, ενώ μπορεί να χορηγήσει εντολή προς τον ανάδοχο για την εγγραφή στο ημερολόγιο και άλλων συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσιδιάζουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσει από τον ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων.

Ημερολόγιο έργου

Άρθρο 146 Ν.4412/16 – Άρθρο 65 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Σε μεγάλα έργα, για κάθε εργοτάξιο σε διακριτή γεωγραφική ενότητα πρέπει να τηρούνται χωριστές ημερήσιες αναφορές προόδου ή ημερολόγιο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα συμβατικά τεύχη.
- Στις περιπτώσεις μικρών έργων, η Δ.Υ. μπορεί να ορίσει την τήρηση του ημερολογίου κατά άλλον συνοπτικότερο τρόπο, την τήρησή του κατά εβδομάδα ή άλλο χρονικό διάστημα ή και τη μη τήρηση ημερολογίου.

Ημερολόγιο έργου

Άρθρο 146 Ν.4412/16 – Άρθρο 65 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Εφόσον ο ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωση του για καθημερινή τήρηση και κοινοποίηση του ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα που καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 100 €, ούτε ανώτερη των 500 €, για κάθε ημέρα παράλειψης, αναλόγως με το ύψος της συμβατικής δαπάνης του έργου.
- Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από τη Δ.Υ., ύστερα από ειδική πρόσκληση του Προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης.
- Οι εγγραφές του ημερολογίου δεν αποτελούν πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό, συνεκτιμώνται όμως σε συνδυασμό με τα λοιπά έγγραφα, εφόσον τούτο φέρει βεβαία χρονολογία, που αποδεικνύει τον χρόνο σύνταξής του.

Υποκατάσταση

Άρθρο 164 Ν.4412/16 – Άρθρο 80 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Η υποκατάσταση του αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) είναι δυνατή μόνο, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περίπτωσης δ' της παρ. 1 του άρθρου 132 του Ν. 4412/16 *(συνεπεία:*
 - *ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης...,*
 - *ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών...*
 - *περίπτωσης που η Α.Α. αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του και εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις)*

Υποκατάσταση

Άρθρο 164 Ν.4412/16 – Άρθρο 80 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Για την υποκατάσταση εκδίδονται:
 - **διαπιστωτική πράξη της Π.Α.**, στις περιπτώσεις ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης και της συγχώνευσης και
 - **εγκριτική απόφαση της ως άνω αρχής**, αν ο αρχικός ανάδοχος έχει περιέλθει σε κατάσταση αφερεγγυότητας, ιδίως στο πλαίσιο προπρωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών.

Υποκατάσταση

Άρθρο 164 Ν.4412/16 – Άρθρο 80 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Για την έκδοση των ως άνω ελέγχεται, αν ο νέος ανάδοχος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, που καθορίσθηκαν με τη διακήρυξη του έργου.
- Δεν θεωρείται υποκατάσταση η, εκ μέρους του αναδόχου, υπεργολαβική ανάθεση συγκεκριμένων εργασιών του έργου.

Υποκατάσταση

Άρθρο 164 Ν.4412/16 – Άρθρο 80 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Σε περίπτωση υποκατάστασης λόγω ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, συνεπεία εταιρικής αναδιάρθρωσης, ο αρχικός ανάδοχος απαλλάσσεται από την ευθύνη του προς τον κύριο του έργου και η εγγύηση καλής εκτέλεσης επιστρέφεται, αφού αντικατασταθεί από ισόποση εγγύηση του νέου αναδόχου.
- Στην περίπτωση της υποκατάστασης, λόγω αφερεγγυότητας του αρχικού αναδόχου, αυτός ευθύνεται μαζί με τον υποκατάστατο εις ολόκληρον προς τον κύριο του έργου, το προσωπικό του έργου και οποιονδήποτε τρίτο.

Υποκατάσταση

Άρθρο 164 Ν.4412/16 – Άρθρο 80 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Σε έργα που έχουν χαρακτηριστεί ως Έργα Εθνικού Επιπέδου κατά το άρθρο 10 του ν. 679/1977 (Α' 245), δύναται να εγκριθεί η υποκατάσταση αναδόχου με απαλλαγή από την ευθύνη του αρχικού αναδόχου, υπό τον όρο στην αίτηση του αναδόχου να προσδιορίζεται το τμήμα της εργολαβίας, για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη και η πιστοποίηση μετά την οποία όλες οι πληρωμές θα διενεργούνται απευθείας στον νέο ανάδοχο.
- Μαζί με την αίτηση υποβάλλεται και δήλωση του νέου αναδόχου, ότι αποδέχεται το περιεχόμενο της αίτησης, σύμφωνα με το άρθρο αυτό.

Υποκατάσταση

Άρθρο 164 Ν.4412/16 – Άρθρο 80 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή καθορίζονται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ισχύει η υποκατάσταση, αν η υποκατάσταση δεν γίνεται για το σύνολο του έργου, η πιστοποίηση μετά την οποία οι πληρωμές θα διενεργούνται στον νέο ανάδοχο, οι εγγυήσεις του νέου αναδόχου και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.
- Στις περιπτώσεις της παρούσας, ο υποκατάστατος του αναδόχου επέχει στο εξής θέση αναδόχου και αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες για το σύνολο του έργου ή για τα τμήματα του έργου, που προσδιορίζονται με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή της ευθύνης του αρχικού αναδόχου.

Υποκατάσταση

Άρθρο 164 Ν.4412/16 – Άρθρο 80 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Επίσης, αναλαμβάνει και τις υποχρεώσεις του αρχικού αναδόχου προς το προσωπικό, που εργάσθηκε στο έργο τους τελευταίους **3 μήνες πριν από την υποκατάσταση.**
- Οι εγγυήσεις επ' ονόματι του αρχικού αναδόχου ή το μέρος τους που ορίζεται με την εγκριτική απόφαση αποδίδονται, αφού προηγουμένως **κατατεθούν νέες ισόποσες εγγυήσεις από τον νέο ανάδοχο.**
- Μόνο μετά την κατάθεση αυτήν επέρχεται η απαλλαγή του αρχικού αναδόχου από την ευθύνη του.

Υπεργολαβία - Εγκεκριμένος υπεργολάβος

Άρθρο 165 Ν.4412/16 – Άρθρο 81 Ν.4782/21

(από 9-3-2021 και προηγούμενες συμβάσεις)

- Ο υπεργολάβος θεωρείται «εγκεκριμένος» με τις συνέπειες του παρόντος, μετά από έγκριση του κυρίου του έργου ή του φορέα κατασκευής, **όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:**
 - Ο υπεργολάβος έχει τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του έργου που αναλαμβάνει και ανήκει σε τάξη και κατηγορία έργου, αντίστοιχη με το ποσό της σύμβασης μίσθωσης έργου και
 - Ο ανάδοχος, πριν από την εγκατάσταση του υπεργολάβου στο έργο, έχει γνωστοποιήσει στον κύριο του έργου ή στον φορέα κατασκευής τη σύμβαση υπεργολαβίας.

Υπεργολαβία - Εγκεκριμένος υπεργολάβος

Άρθρο 165 Ν.4412/16 – Άρθρο 81 Ν.4782/21

(από 9-3-2021 και προηγούμενες συμβάσεις)

- **Προσοχή:** Καταργήθηκε η απαίτηση ο ανάδοχος του έργου να διατηρεί ποσοστό τουλάχιστον 70% του ποσού της αξίας σύμβασής του, αρχικής και συμπληρωματικών, με τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής, αφού ληφθούν υπόψη όλες οι συμβάσεις υπεργολαβιών που έχουν εγκριθεί.

Υπεργολαβία - Εγκεκριμένος υπεργολάβος

Άρθρο 165 Ν.4412/16 – Άρθρο 81 Ν.4782/21

(από 9-3-2021 και προηγούμενες συμβάσεις)

- Η Π.Α. μπορεί με απόφασή της, που εκδίδεται μέσα σε **αποκλειστική προθεσμία 15 ημερών** από την ανωτέρω γνωστοποίηση, να μην εγκρίνει την υπεργολαβία αυτήν.
- Εφόσον, προκύπτει υποχρέωση από τα τεύχη του διαγωνισμού ή αν ο ανάδοχος πρότεινε συγκεκριμένους υπεργολάβους κατά την υποβολή της προσφοράς του, υποχρεούται, **κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης, να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση.**
- Η Δ.Υ. μπορεί να χορηγήσει προθεσμία στον ανάδοχο κατ' αίτησή του, για την προσκόμιση της υπεργολαβικής σύμβασης **με τον αρχικώς προταθέντα υπεργολάβο ή άλλον, που διαθέτει τα αναγκαία κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής προσόντα, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος.**

Κατασκευαστική κοινοπραξία

Άρθρο 165 Ν.4412/16 – Άρθρο 81 Ν.4782/21
(από 9-3-2021 και προηγούμενες συμβάσεις)

- Επιτρέπεται η σύσταση κοινοπραξίας μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων, για την κατασκευή έργου, το οποίο έχει αναλάβει μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές (κατασκευαστική κοινοπραξία), αν:
 - όλα τα μέλη της κατασκευαστικής Κ/Ξ πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 73 έως 76,
 - το συμφωνητικό σύστασης της Κ/Ξ γνωστοποιείται στην Π.Α. του έργου, και
 - ο προϋπολογισμός του έργου υπερβαίνει το όριο της περ. α' του άρθρου 5.
- Παράλειψη της υποχρέωσης γνωστοποίησης επιφέρει ακυρότητα της συμφωνίας.

Κατασκευαστική κοινοπραξία

Άρθρο 165 Ν.4412/16 – Άρθρο 81 Ν.4782/21
(από 9-3-2021 και προηγούμενες συμβάσεις)

- Η Π.Α. μπορεί να μην εγκρίνει τη σύσταση της Κ/Ξ, με απόφαση που λαμβάνεται **μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 2 μηνών** από την ανωτέρω γνωστοποίηση.
- Η άπρακτη πάροδος της ανωτέρω προθεσμίας τεκμαίρεται ως απόρριψη της σύστασης κατασκευαστικής Κ/Ξ.
- Τα μέλη της Κ/Ξ ευθύνονται εις ολόκληρον έναντι της Α.Α., για το σύνολο του έργου.

Κατασκευαστική κοινοπραξία

Άρθρο 165 Ν.4412/16 – Άρθρο 81 Ν.4782/21
(από 9-3-2021 και προηγούμενες συμβάσεις)

- Ο ανάδοχος πρέπει να διατηρεί συνολικό ποσοστό συμμετοχής στην κατασκευαστική Κ/Ξ τουλάχιστον 50%.
- Αν ο ανάδοχος είναι Κ/Ξ, πρέπει επιπλέον κάθε επιχείρηση της Κ/Ξ να διατηρεί ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής 15%, εκτός αν η συμμετοχή της στην αρχική Κ/Ξ ανέρχεται σε ποσοστό μικρότερο του 15%, οπότε αυτό ισχύει ως ελάχιστο ποσοστό και στην κατασκευαστική Κ/Ξ.
- Κάθε άλλη νέα επιχείρηση που μετέχει στην κατασκευαστική Κ/Ξ πρέπει να έχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής 15%.
- Τα νέα μέλη της κατασκευαστικής Κ/Ξ, πέραν του αναδόχου, δεν επιτρέπεται να είναι Κ/Ξ.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Άρθρο 174 Ν.4412/16 – Άρθρο 87 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της Δ.Υ. ή της Π.Α. ή του κυρίου του έργου, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση.
- Η ένσταση απευθύνεται στο κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο, και **ασκείται είτε με επίδοση με δικαστικό επιμελητή είτε με ηλεκτρονική αποστολή**, σύμφωνα με τα άρθρα 15, 19, 29 και 50 του ν. 4727/2020 (Α' 184), στη Δ.Υ. ή την Π.Α. που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη ή στο αποφαινόμενο όργανο, **μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 15 ημερών** από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης.
- Η παράλειψη της ως άνω επίδοσης ή ηλεκτρονικής αποστολής, καθιστά την ένσταση απαράδεκτη.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Άρθρο 174 Ν.4412/16 – Άρθρο 87 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Ένσταση ασκείται επίσης και κατά πράξεων της Π.Α. ή του κυρίου του έργου, εφόσον με τις πράξεις αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά.
- Στην περίπτωση αυτήν, η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης ή της πράξης στον ανάδοχο.
- Η Δ.Υ. ή η Π.Α. οφείλουν, κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών τους, να μνημονεύουν τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 175, περί δικαστικής επίλυσης διαφορών.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Άρθρο 174 Ν.4412/16 – Άρθρο 87 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Με την ένσταση εξετάζονται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης.
- Το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του μέσα σε **60 ημέρες από την άσκηση της ένστασης, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου.**
- Η ένσταση πρέπει να αναφέρει την πράξη ή την παράλειψη, κατά της οποίας στρέφεται, σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους λόγους, στους οποίους στηρίζει τις απόψεις του αυτός που υποβάλλει την ένσταση και ορισμένα αιτήματα.
- Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της προσβαλλόμενης πράξης, εφόσον αυτή έχει κοινοποιηθεί.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Άρθρο 174 Ν.4412/16 – Άρθρο 87 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Η Δ.Υ. ή η Π.Α., κατά περίπτωση, υποχρεούνται μέσα σε **15 ημέρες** από την άσκηση της ένστασης να διαβιβάσουν στο **Τεχνικό Συμβούλιο** τις απόψεις τους επί αυτής και το φάκελο της υπόθεσης, ο οποίος περιλαμβάνει τα συμβατικά τεύχη ή αντίγραφα τους.
- Η παράλειψη αυτή αποτελεί πειθαρχική παράβαση και επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 141.
- Τα συμβατικά τεύχη μπορεί να τα προσκομίσει και αυτός που υποβάλλει την ένσταση.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Άρθρο 174 Ν.4412/16 – Άρθρο 87 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Προκειμένου να συζητηθεί η ένσταση στο Τεχνικό Συμβούλιο, η γραμματεία του συμβουλίου καλεί, σύμφωνα με το άρθρο 143 περί κοινοποιήσεων αναδόχου, τον ανάδοχο να παραστεί σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως **όχι νωρίτερα από 5 ημέρες από την κοινοποίηση της πρόσκλησης**, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του συμβουλίου.
- Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και **στα μέλη του συμβουλίου έως 5 ημέρες πριν από τη συζήτησή της**.
- Κατά τη συζήτηση καλείται και ο κύριος του έργου που υποβάλλει ένσταση.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Άρθρο 174 Ν.4412/16 – Άρθρο 87 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Ειδικά επί των ενστάσεων, οι οποίες αφορούν έργα, τα οποία εκτελούνται από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, τους συνδέσμους τους και τα νομικά τους πρόσωπα, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και τις επιχειρήσεις τους, με προϋπολογισμό κατώτερο του εκάστοτε ισχύοντος ορίου εφαρμογής των Οδηγιών της Ε.Ε., αποφασίζει ο αρμόδιος συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατόπιν γνώμης του τεχνικού συμβουλίου της οικείας Περιφέρειας και μετά την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ο Επόπτης Ο.Τ.Α..

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Άρθρο 174 Ν.4412/16 – Άρθρο 87 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Σε περιπτώσεις άσκησης ένστασης κατά απόφασης της Δ.Υ., που κηρύσσει έκπρωτο τον ανάδοχο κατ' άρθρο 160 περί έκπτωσης του αναδόχου, η έκπτωση δεν οριστικοποιείται πριν την έκδοση απόφασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.
- Ο προσδιορισμός της συζήτησης της ένστασης στο αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο διενεργείται κατά προτίμηση και εντός 3 μηνών από την άσκησή της.
- Για τη συζήτηση στο τεχνικό συμβούλιο, η Δ.Υ. υποχρεούται να υποβάλλει εισήγηση εντός 30 ημερών από την άσκηση της ένστασης.

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Άρθρο 174 Ν.4412/16 – Άρθρο 87 Ν.4782/21

(από 9-3-2021)

- Παράλειψη υποβολής της εισήγησης δεν κωλύει τη συζήτηση στο τεχνικό συμβούλιο, εφόσον ο ενιστάμενος υποβάλει εντός πρόσθετης προθεσμίας 30 ημερών, τα αναγκαία έγγραφα για τη συζήτηση της ένστασης, ιδίως δε, τα εγκεκριμένα συμβατικά τεύχη και την απόφαση έκπτωσης.
- Εντός προθεσμίας 30 ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του τεχνικού συμβουλίου, το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο εκδίδει απόφαση επί της ένστασης.
- Παράλειψη εκδόσεως απόφασης εντός της άνω προθεσμίας τεκμαίρεται ως σιωπηρή αποδοχή της οικείας γνωμοδοτήσεως του τεχνικού συμβουλίου.

Διαιτητική επίλυση διαφορών
Άρθρο 176 Ν.4412/16 – Άρθρο 88 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Στα έγγραφα της σύμβασης, για έργα προϋπολογισμού ανώτερου των 10.000.000 ευρώ και για μελέτες και τεχνικές και λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες προϋπολογισμού ανώτερου του 1.000.000 ευρώ, μπορεί να εγκριθεί και να περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της σύμβασης.
- Για έργα κατώτερου προϋπολογισμού, απαιτείται για τη συμπερίληψη αντίστοιχης ρήτρας η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

Διαιτητική επίλυση διαφορών
Άρθρο 176 Ν.4412/16 – Άρθρο 88 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Με τη σύμβαση καθορίζονται οι κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας, η έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου (ή οργάνου), οι αμοιβές των διαιτητών (εφόσον δεν ορίζονται από τους εφαρμοστέους κανόνες διαιτησίας), η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η διαιτησία και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Διαιτητική επίλυση διαφορών
Άρθρο 176 Ν.4412/16 – Άρθρο 88 Ν.4782/21
(από 9-3-2021)

- Η διαιτητική απόφαση φέρει πλήρη, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, είναι οριστική και αμετάκλητη και δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, πλην της αγωγής ακύρωσης διαιτητικής απόφασης, σύμφωνα με τα άρθρα 897 έως 900 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αποτελεί τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά Δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της.

Άλλες χρήσιμες διατάξεις

Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Α'

Άρθρο 139 Ν. 4782/2021

- Στο άρθρο 139 του Ν. 4782/2021 αναφέρονται αναλυτικά 80 εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή των άρθρων του ανωτέρω νόμου, με τα οποία τροποποιούνται σχετικά άρθρα του Ν. 4412/16.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

Άρθρο 132 Ν. 4412/2016

Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης:

- α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις.

Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν.

Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

Άρθρο 132 Ν. 4412/2016

β) για τα συμπληρωματικά έργα, υπηρεσίες ή αγαθά από τον αρχικό ανάδοχο, τα οποία κατέστησαν αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, εφόσον η αλλαγή αναδόχου:

- δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που παρασχέθηκαν με τη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης,
- θα συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για την Α.Α..

Ωστόσο, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το **50% της αξίας της αρχικής σύμβασης**. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

Άρθρο 132 Ν. 4412/2016

- γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις (παρ. 34 άρθρο 22 Ν. 4441/16):
- η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή Α.Α.,
 - η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,
 - οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το **50% της αξίας της αρχικής σύμβασης** ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

Άρθρο 132 Ν. 4412/2016

- δ) όταν ένας νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την Α.Α., συνεπεία:
- ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης,
 - ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπτωχευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών...
 - περίπτωσης που η Α.Α. αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του και εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους Άρθρο 132 Ν. 4412/2016

- ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 132 του Ν. 4412/2016.

Στις περιπτώσεις β' και γ', οι Α.Α. που τροποποιούν μία σύμβαση δημοσιεύουν σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης.

Η γνωστοποίηση αυτή περιέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Μέρος Ζ' του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' και δημοσιεύεται, σύμφωνα με το άρθρο 65.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

Άρθρο 132 Ν. 4412/2016

- Χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παρ. 4 του άρθρου 132 του Ν. 4412/2016, οι συμβάσεις μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο, εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:
 - των κατώτατων ορίων του άρθρου 5, και
 - του 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών και του **15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων.**

Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

Άρθρο 132 Ν. 4412/2016

- Η τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο κατά τη διάρκεια της θεωρείται **ουσιώδης**, εφόσον καθιστά τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική, ως προς τον χαρακτήρα, από την αρχικώς συναφθείσα.
- **Μία τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης όταν:**
 - η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης,

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους

Άρθρο 132 Ν. 4412/2016

- η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο υπέρ του αναδόχου, κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο,
- η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο,
- όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περίπτωση δ' της παρ. 1.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους Άρθρο 132 Ν. 4412/2016 (παρ. 21 άρθρο 43 Ν. 4605/19)

- Στον έλεγχο νομιμότητας υπάγονται οι τροποποιητικές συμβάσεις, εφόσον η κύρια σύμβαση διήλθε από τον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, **εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:**
 - όταν οι τροποποιήσεις δεν έχουν οικονομικό αντικείμενο και δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 132 του Ν. 4412/2016,
 - όταν οι τροποποιήσεις γίνονται κατ' εφαρμογή της περίπτωσης α' της παρ. 1 και της παρ. 2 του άρθρου 132 του Ν. 4412/2016 και
 - όταν μετά τον έλεγχο νομιμότητας της αρχικής σύμβασης αυτή εντάχθηκε σε πρόγραμμα χρηματοδότησης και το συνολικό ποσό της αρχικής σύμβασης δεν υπερβαίνει το εκάστοτε ισχύον όριο ελέγχου για τις συγχρηματοδοτούμενες συμβάσεις.

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους Άρθρο 132 Ν. 4412/2016 (παρ. 21 άρθρο 43 Ν. 4605/19)

- Στον έλεγχο νομιμότητας υπάγονται και τροποποιητικές συμβάσεις, δυνάμει των οποίων τροποποιείται σύμβαση της οποίας η αρχική αξία υπολείπεται του εκάστοτε ορίου του ελέγχου, εφόσον με την τροποποίηση αυτή προσαυξάνεται το οικονομικό αντικείμενο τόσο, ώστε η συνολική αξία της σύμβασης να υπερβαίνει το εκάστοτε όριο ελέγχου.

Όροι και διαδικασία υπεργολαβίας Άρθρο 166 Ν. 4412/2016

- Για την αναγνώριση υπεργολάβου ως εγκεκριμένου, με τις συνέπειες της παρ. 2 του άρθρου 165 του Ν. 4412/2016, υποβάλλεται στη Δ.Υ. κοινή αίτηση του αναδόχου και του υπεργολάβου μαζί με πρωτότυπο συμφωνητικό και φάκελο δικαιολογητικών.
- Στο συμφωνητικό της υπεργολαβίας πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι εργασίες ή το μέρος του έργου που αναλαμβάνει ο υπεργολάβος, καθώς και η αξία της σύμβασης υπεργολαβίας.
- Ο φάκελος των δικαιολογητικών που συνοδεύει την αίτηση περιέχει ιδίως τα αναφερόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 166 του Ν. 4412/2016.

Όροι και διαδικασία υπεργολαβίας Άρθρο 166 Ν. 4412/2016

- Η Δ.Υ., με ειδική αιτιολόγηση, μπορεί να μην εγκρίνει τη σύσταση της υπεργολαβίας, οι δε λόγοι μη έγκρισης μπορούν να βασίζονται μόνο σε τεκμηριωμένα στοιχεία προερχόμενα κυρίως από την υπηρεσία του μητρώου των εργοληπτικών επιχειρήσεων, σχετικά με την ικανότητα και αξιοπιστία των εργοληπτικών επιχειρήσεων, για την καλή και έγκαιρη κατασκευή του έργου που συμφωνήθηκε ως αντικείμενο της υπεργολαβίας.
- Η απόφαση αυτή της Δ.Υ., περί μη έγκρισης της σύστασης της υπεργολαβίας, εκδίδεται μόνο μέσα στην αποκλειστική προθεσμία της παρ. 1 του άρθρου 165 (15 ημέρες) και κοινοποιείται αμέσως στον ανάδοχο και τον υπεργολάβο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 143, καθώς και στην Π.Α., μαζί με απλό αντίγραφο του υποβληθέντος συμφωνητικού σύστασης της υπεργολαβίας.

Όροι και διαδικασία υπεργολαβίας Άρθρο 166 Ν. 4412/2016

- Εάν η έγκριση του υπεργολάβου γίνει αυτοδικαίως λόγω παρέλευσης της προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 165 (15 ημέρες), η Δ.Υ. οφείλει, εντός 10 ημερών από τότε που θα το ζητήσει εγγράφως ο ανάδοχος, να εκδώσει σχετική βεβαίωση για την ανάληψη του έργου από τον υπεργολάβο, προς χρήση ενώπιον των αρμόδιων φορολογικών, ελεγκτικών ή άλλων αρχών, χορηγώντας του και επικυρωμένο αντίγραφο του υποβληθέντος συμφωνητικού μίσθωσης έργου.

Ανακεφαλαίωση – Πηγές

- **N. 4412/2016** (Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών)
- **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων**
<https://www.eaadhsy.gr/>
- **Γενική Γραμματεία Υποδομών**
<http://www.ggde.gr>

Ευχαριστώ...